

עריכת ברית מילה
לתינוקות ומבוגרים
בחדרי ניתוח
בארץ ובעולם

עלון ברית אבות פרפראות וסיפורים לברית מילה לפי סדר הפרשיות פרשת נשא

תשפ"ג

מפעולות הארגון

בדיקת צהבת לתינוקות בבית
במכשיר זהה לבית החולים

עריכת ברית מילה לתינוקות.
ומבוגרים בחדרי ניתוח
בישראל ובמדינת חבר העמים

ניתן להשיג את הספרים
"סדר ליל הברית"
"פניני הברית"
"תפילות ומנהגים לברית"

משרד "ברית אבות"
רחוב דברי חיים 6 ביתר עילית
טלפון: 025022814

מהספר פניני הברית

על בריתך שחתמת בבשרינו ועל תורתך
לשון המדרש: **אין התורה מתקיימת אלא במי שנימול**, הוא ההכנה לקבלת התורה ולהבנת התורה.
ידוע הסיפור על אחד הרבנים בארץ, שבא אליו יהודי מבוגר עולה מרוסיה פרופסור למתמטיקה, שרוצה ללמוד תורה, אבל בתנאי שלא ידברו ולא ישכנעו אותו על העובדה שאין לו ברית מילה, הרב התייעץ עם הגראי"ל שטינמן זצ"ל ואמר לו ללמוד אתו גמרא פרק הזהב בבבא מציעא, וכך למדו עד שהגיעו לסוגיא דתגרי לוד, וכמה שניסה הפרופסור את כוחו הכשרוני בלימוד הוא לא הבין את הנאמר על בוריו, התאמץ שוב ושוב והתבייש לראות שבחורים קטנים מבינים את הסוגיא ורק הוא לא מבין, ואז החליט ברגע אחד שעליו לעבור ברית מילה ולהסיר את המעכבים מדברי התורה להיכנס לתוכו.

כשבוע לאחר קיום מצוות ברית המילה חזר היהודי ללמוד והבין אותה בבהירות רבה. פעמים רבות כשנפגשים עם רבני ושלוחי ערים בעולם, הם תמיד מציינים ואומרים תראו איזה שינוי גרם הברית, החשק ללימוד התורה וקיום מצוות השתנה לגמרי, יהי רצון שזוכה כולנו לקבלת התורה ובהבנה נפלאה כל יום מחדש.

בברכה
המוהל הרב אהרן יוסף קרמר

כה תברכו את בני ישראל אמור להם. (ו כג) יובן בסיעתא דשמיא לרמוז כי ידוע שמצות המילה מכוונת בלשון אמירה, וכמ"ש רז"ל ע"פ שש אנכי על אמרתך זו מילה שניתנה באמירה, גם ידוע מ"ש ה"ר קה"י בשם מאמר רז"ל כי מן העקידה זכו ישראל לברכת כהנים, גם ידוע שמצות המילה היא דוגמת מצות העקידה, ולכן נהגו כל ישראל, לומר אבי הבן שהוא הסנדק פרשת העקידה קודם מצות המילה, ועל כן גם במצות המילה זוכים לברכת כהנים, ולכן המנהג לברך הנימול בפסוקים של ברכת כהנים, ובוה יובן לרמוז שלכן זכר גימטריא ברכה, כי בזכר מקיימים מצות המילה ואנו זוכים לברכה ולזה אליהו מלאך הברית זכור לטוב עולה שמו במילואו כזה אלף למד יו"ד ה"ה בגמטריא ברכה, ופינחס הוא אליהו אם כן גם הוא מברך את הנימול בברכת כהנים ובוה יובן כה תברכו את בני ישראל. בברכת כהנים, יען כי אמור להם. רצה לומר מצות המילה שניתנה באמירה היא להם דווקא: (מלאך הברית)

כה תברכו את בני ישראל אמור להם. (ו כו) נראה לרמוז בסיעתא דשמיא על פי מה שכתב בסי' תניא (לאחד מגדולי הדורות הראשונים ז"ל בסי' צה) כי מנהגן של ישראל מקודם זמן חכמי התלמוד לברך את הילד הנימול ביום המילה תהיה אח לשבעה ואב לשמונה, והביא שם ביאור לברכה זו בשם רז"ל והוא מובא במדרש (תהלים מזמור ד) א"ר זעירא שיחתן של ישראל תורה היא שהן אומרים תהא אח לשבעה ואב לשמונה. ריב"ל אמר זה אברהם שהוא אב ליצחק ולישמעאל ובני קטורה זמרן יקשן ומדן ומדין וישבק ושוח. אח לשבעה זה יצחק שהוא אח לישמעאל ובני קטורה, ר' שמואל אמר זה ישי שהוא אב לשמונה שנאמר (שמואל א יז) ודוד בן איש אפרתי הזה מבית לחם יהודה ושמו ישי ולו שמונה בנים. יבוא אח לשבעה זה דוד שהוא אח לשבעה

עכ"ל, והנה שתי הדרשות הם אמת נמצא מברכים הילד בארבעה צדיקים שהם אברהם ויצחק וישי ודוד ודי צדיקים אלו ראשי תיבות שלהם הוא מספר כה, וזה שכתוב כה תברכו את בני ישראל. רצה לומר בארבעה צדיקים שראשי תיבות שמותם שהוא מספר כה תברכו את בני ישראל הם, ואימתי תהיה הברכה הזאת אמר, אמור להם. אמור אותיות אור מ', רמז למצות המילה שהיא רמוזה באות מ': (מלאך הברית)

וישמרך. מנהגינו להשים על כסא של אליהו חומש פתוח בפרשת כהנים ונראה לי דהוא משום דשם מרומז שה' ישמור מן המזיקין כמו שמובא במדרש (רבה) וישמרך. מן המזיקים המקיפים אותך שנאמר (תהלים צא) יפול מצדך וגו' כי מלאכיו יצוה לך וגו'... ואם כן הואיל שהמזיקין סובבים בבית התינוק להזיקו לבל יקרב אל מזבח ה' אנו מניחים אותו הספר כדי שיביטו ויראו כי גבוה מעל גבוה שומר הוא המלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שיעד לנו לשומרנו ולהצילנו מידם שלא יפגעו בנער הנולד... והרב כסא רחמים (דף כו:) הביא לבטל מה שנהגו להניח ספר פתוח לפני המילה על כסא אליהו זכור לטוב יום או יומיים דהוא בזוי התורה להשאיר הספר פתוח ואין טעם למנהג עכ"ל... אכן שערי תשובה לא ננעלו... כאן שמניחה פתוחה על הכסא לנטירותא אדרבה אות הוא שמאמין בכחה הגדול ובקדושתה עד דעביד ממנה שמירה ודאי לכבוד יחשב שיענדנה עטרה לראשו דומיא לשד"י והתמורות שכותבין תוך למזוזה ושם הו"י ברוך הוא שציינו על הפתח להיות ניצולים מהמשחית שאין שום איסור בדבר... ובספר פתח יצחק ערך כסא לאליהו הובא מנהג זה, וזה לשונו, המקרא גדולה פתוחה על הכסא בפרשת נשא בפרשת ברכת כהנים ואחרים בפרשת ויקרא או בפרשת פנחס או בהפטרות ויד ה' היתה אל אליהו, ועיין זוהר (פרשת לך לך דף צג) ובפרט על פסוק פתח רבי אבא בפרוע פרעות בישראל דבברית מילה אזדמן אליהו ע"כ... ולבי אומר לי דמגודל ברכת כהנים יצא להם לקדמונינו המנהג... שעורכין על הכסא של אליהו חומש והוא פתוח בפרשת ברכת כהנים שזה יהיה לעורר אליהו לברך את הילד בברכתו דהיינו האי ברכתא להיותו כהן לאל עליון... דאיכא למאן דאמר דאליהו הוא פנחס... ומהאי טעמא יובן מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שאליהו מקריב אף עכשיו בבית המקדש השני תמידין בכל יום, וזהו שאמרו בתפילה ואשי ישראל ותפילתם: (זכר דוד)

ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם. (ו כז) יובן בס"ד כי שם שדי רמוז באדם והיו"ד נשלמת על ידי המילה שנגלית העטרה, גם ידוע מה שכתב הר"י עוללות אפרים ז"ל, שבזכות המילה נזכה לברכת השובע והפרנסה וז"ש ושמו את שמי על בני ישראל. הוא שם שדי שישלימו אותו על ידי המילה ואז, ואני אברכם: (מלאך הברית)

זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו. (ז פד) העניין שיום שמיני של חנוכה נקראת זאת חנוכה, ביאר בשם משמואל (פרשת מקץ על עניין חנוכה) ונעשה להם נס זה שמונה ימים [מאחר שבא להורות להם שנרצה עוונם שהיה קטרוגא דערלה] כענין שמונת ימי מילה. כי ענין שמונת ימי מילה מחמת שהאדם בטבע הבריאה נולד ערל, ומצות מילה מגביהה אותו לכחות למעלה מטבע הבריאה שנבראה בששת הימים שבשבעת ימי בראשית על כן להורות זה באה מצות מילה בשמיני, ועל כן נמי ישראל שזכו לאות מן השמים בנס שמונה ימים בא להורות שזכו לכחות למעלה מסדר הטבע, כמו שמסירת נפשם על קידוש השם והרהבת נפשם, לצאת לקראת היונים בחרב שלופה בני חשמונאי ומעט מעדת החסידים נגד אלפים אלפים יונים מלומדי מלחמה מזוינים בכל כלי מלחמה, היתה למעלה מכל חשבון וסדר הטבע, ועל כן מצות נרות חנוכה שתקנו לזכר הנס אף שהוא כל שמונה מכל מקום התכלית של המצוה היא ביום השמיני, כמו מצות מילה שהיא ביום השמיני וכל שבעה היא רק הכנה לשמיני [אף שנקרא שמונת שהוא לשון קיבוץ כל השמונה] כן בנרות חנוכה אף שמצותן כל יום ויום, מכל מקום כולם יש בהם נמי הכנה ליום השמיני, וזה מורה נמי מה שמוסיף והולך שתכלית כולם הוא יום השמיני, ואז זוכין כמו יום השמיני למילה שנקרא זאת אות הברית, וברית תרגום קיימא שנשאר לעולם בלי שינוי שאפילו משוך מהול הוא מדאורייתא, ועל כן (סנהדרין מד.) אף על פי שחטא ישראל הוא, כן נמי מיום השמיני לחנוכה נשאר הקיום מכל אורות חנוכה, ועל כן נקרא זאת חנוכה כלשון זאת אות הברית: (שם משמואל פרשת מקץ)

ביום השביעי. (ז מח) המדרש על הפסוק (איוב מא) מי הקדימני ואשלם וגו'. הביא, אמר ר' תנחום ב"ר אבא, מי שאין לו נכסים ועושה צדקה וגמילות חסדים, מי שאין לו בנים ונותן שכר סופרים ומשנים, מי שאין לו בית ועושה מזוזה, מי שאין לו טלית ועושה ציצית, מי שאין לו בנים ומוהל והיינו שמל אחרים בחינם או שנותן שכר למוהל למול אחרים בחינם, ועושה ספרים ומשאילן לאחרים אמר הקדוש ברוך הוא, זה הקדים וקיים מצותי עד שלא נתתי לו במה לקיימן, צריך אני לשלם ליתן לו ממון, ובנים, שיהיו קוראים בספרים הוי מי הקדימני לעשות מצוה ואשלם לו שכרה למה שאיני חסר דבר שהעולם ומלואו שלי הוא לכך נאמר (שם) תחת כל השמים לי הוא. ופירושו שמי שמשתדל בענין המילה לזכות יהודים במצוה זו, זוכה לבנים ויוכל למולם: (במדבר רבה פרשה יד)

ביום שנים עשר יום. (ז עח) מה יום רצוף אף שנים עשר יום רצופים, מיכן שדחו את השבת, אם הקריב אפרים ביום השביעי מנשה ביום השמיני, מכאן נהגו לומר בשעת המילה יהי אח לשבעה וגם לשמונה לקיים מה שנאמר (בראשית מח) בך יברך ישראל לאמור ישימך אלהים כאפרים וכמנשה: (פסיקתא זוטרתא נשא צד:)

וכן הוא במדרש (שכל טוב בראשית פרק מח) בך יברך ישראל ישימך אלהים כאפרים וכמנשה. והיכן מצינו שישראל מברכין בניהן כענין זה ישימך אלהים כאפרים וכמנשה, אלא ביום המילה כשמברכין את הילד ואומרים פלוני הקטן גדול יהיה יהא אח לשבעה וגם לשמונה, כלומר יהא שוה ושקול לאפרים שהקריב ביום השביעי לנשיאים בחנוכת המזבח שנאמר (במדבר ז מח) ביום השביעי נשיא לבני אפרים. ולמנשה שהקריב ביום שמיני שנאמר (שם שם נד) וביום השמיני נשיא לבני מנשה:

כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת. (ז פ) כף אחת וגוי. כנגד עשרה מאמרות שנברא בהם העולם וכנגד עשר ספירות בלימה וכנגד עשרה דורות מאדם ועד נח וכנגד עשרה דורות מנח ועד אברהם וכנגד עשרת הדברות וכנגד עשרה שליטים שבאדם וכנגד עשרה תולדות שבתורה וכנגד עשרה נסים שנעשו לאבותינו במצרים ועשרה נסים על הים וכנגד עשרה בריתות האמורות בפרשת מילה, מלאה קטרת. כנגד המילה הכתוב מדבר, שבשעה שמלו ישראל במצרים שנאמר (יחזקאל טז) ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי ואומר לך בדמיך חיי. היה ריח הדם והערלה ערב לפני הקדוש ברוך הוא כבשמים, וכן כשמלן יהושע כמו כן היה ערב לפני הקדוש ברוך הוא, ועל זה נאמר (שיר ד) אלך לי אל הר המור. זו מילה של מצרים שעשו מן הערלות הר מפני שהיו כולן צריכין לימול והיה ערב לפני הקדוש ברוך הוא כריח מור דרור שהיה ראש הבשמים, ואל גבעת הלבונה. זו מילה של ביאת ארץ כנען שעשו מן הערלות גבעה, כמה דתימא (יהושע ה) אל גבעת הערלות. והיה ריחם ערב לפני הקדוש ברוך הוא כריח לבונה הוי מלאה קטרת. המור שהוא ראש לסמני הקטרת ולבונה שהיא אחרונה לסמני הקטורת הזכיר שניהם בפסוק: (במדבר רבה יד יא)

ונהגו להביא מחתה של אש במקום שעושין המילה אפילו בימות הקיץ כדאמרינן (בבראשית רבה) בשעה שמל אברהם ע"ה ילידי ביתו העמיד גבעת הערלות וזרחה עליהן חמה והתליעו ועלה ריחן לפני הקדוש ברוך הוא כקטורת ועולה שכולה כליל לאישים. אמר הקדוש ברוך הוא בשעה שיהיו בניו של זה באין לידי עבירות ולידי מעשים רעים אני נזכר להן אותו ריח ואתמלא עליהן רחמים: (אורחות חיים הלכות מילה)

הדימוי של מילה לקטורת נאמר גם אצל אברהם אבינו (בראשית רבה מז ז) וכתב המהרי"ל (הלכות מילה) גדול מצוות בעל הברית ממצוות המוהל מפני שרגליו נדמו למזבח וכאילו מקטיר קטורת לשמים, ומטעם זה כתב רבינו פרץ שאין לתת שני בניו לסנדק אחד בשם שאמרו בקטורת כהן שהקטיר פעם אחת אינו מקטיר שוב, לפי שהקטורת היה מעשיר לפיכך בכל פעם מעשירין כהן אחר:

ונראה לי בהקדים איזה הקדמות מבוארים, אי מאחז"ל (מו"ק כח.) בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא כי אם במזלא, וצריך לומר דהקטרת קטורת המעשר היא כמו זכות גדול שמשנתנה המזל על ידו, כמו שאמרו תוס' (שבת קנו. ד"ה אין), ב' אפילו עשיר גדול כר' אלעזר בן חרסום (יומא לה:): נמי צריך לקטורת, כי אולי על פי מזל ירד הגלגל מה שאין כן על ידי ברכתו של משה רבינו עליו השלום יברך ה' חילו לעד, ג' אף על פי שראינו כמה שזכו במצוה זו ולא העדיפו, אין זה מכחיש ברכתו של משה רבינו עליו השלום כי אולי חטא גורם, ואילו לא זכה במצוה זו היה מתיסר ביסורים, ועכשיו שזכה לעושר על ידי מצוה זו לקחו ממנו עשרו בדין חלף יסורי גופו: (שו"ת חתם סופר ח"א או"ח קנח)

ימי ההילולא של צדיקים בשבוע זה

הרה"ק רבי ישראל בהרה"ק ר ברוך מוויזניץ (אהבת ישראל) זי"ע	יום שני ב' סיון
הרה"ק ר' חיים אלעזר (מנחת אלעזר) בהרה"ק ר' צבי הירש שפירא ממונקאטש זי"ע	
רבינו עובדיה מברטנורא זצ"ל	יום שלישי ג' סיון
הרה"ק רבי יעקב שמשון בהרה"ק ר' יצחק משפטיטווקא זי"ע	
הרה"ק רבי זאב וולף (אור המאיר) מזייטומיר זי"ע	יום חמישי ה' סיון
הרה"ק רבי ירחמיאל יהודה מאיר בהרה"ק ר' שמעון שלום מאמשינוב זי"ע	
הרה"ק ר' ישראל בעל שם טוב זי"ע	יום שישי ו' סיון
הרה"ק ר' אברהם מרדכי (האמרי אמת) מגור זי"ע	
דוד המלך	שבת קודש ז' סיון
הגאון ר' זעליג ראובן בענגיס (גאב"ד ירושלים) זצ"ל	

עובדות וסיפורי צדיקים מבעלי ההילולא

הטעם שמלין בסכין של ברזל דווקא

הטעם מדוע בימים הקדמונים היו מלין באבנים והיום מלין בכלי מתכת, יען כי עד דוד המלך עליו השלום היו מלין בצור והוא תיקן הדבר למול במתכת, והטעם לזה כי בעת שעשה מלחמה עם גלית הפלשתי ולקח את חמשה חלקי אבנים ויגש אל הפלשתי (שמואל א יז) לקלען ולזרקן אל מצחו, אמנם גלית הפלשתי היה לבוש על ראשו כובע של ברזל ואין מדרך הטבע אשר אבנים ישברו מתכת, ולכן אמר המלאך הממונה על האבנים להמלאך הממונה על המתכת שיעבור אז על מדתו וטבעו ויחליש את כח הברזל לפני כח האבנים החלושים ויטביע האבן במצחו של הפלשתי דרך המתכת, ובעבור זה יתנו לו מתנה שמהיום והלאה ימולו בסכין של ברזל ולא באבן, והמלאך הממונה על המתכת עשה כן, כמו שכתוב שם (בפסוק מט) וישלח דוד וכו' ויקח משם אבן וכו'. ומיום ההוא והלאה מלין במתכת דוקא: (צאינה וראינה)

הנימול אינו הולך לגיהנם

איתא במדרש (ב"ר מח) אמר רבי לוי לעתיד לבוא אברהם יושב על פתח גיהנם ואינו מניח אדם מהול מישראל לירד לתוכה וכו' עיי"ש, בשלישי למילה של הפני מנחם ז"ל דקדק האמרי אמת ז"ל הרי איתא (בעירובין י"ט) שלשה פתחים יש לגיהנם, והאיך יושב אברהם אבינו עליו השלום על כל השלש הפתחים, ואמר הנה מדה טובה מרובה, ואם כן אפשר שפתח אחד נעשה להכנס לתוכו ושני פתחים לצאת מתוכו ואברהם אבינו יושב על הפתח להכנס, ויתכן עוד שכמו שאברהם אבינו עליו השלום יושב על פתח אחד כן יושבים גם יצחק אבינו ויעקב אבינו על הפתחים האחרים, גם אפשר כמו שאליהו הנביא יכול להיות על כל בריתות המילה כן יכול אברהם אבינו עליו השלום לישוב על כל הפתחים: (ליקוטי יהודה)

להיות סנדק אצל שתי אחים

יהודי שהס"ק אהבת ישראל מוויזניץ כבר היה סנדק אצל אחד מבניו ובא להזמינו גם אל בנו השני העיר פעם דרך אגב כי לפי צוואת ר' יהודה החסיד לא רצוי שאיש אחד יהיה סנדק אצל בן שני של אותם ההורים הגיב על זה מרן זי"ע דאס האטמען נישט געמיינט מיר, לא עלי כווננו בכך: (קדוש ישראל)

הברית לפני התפילה

פעם היה ברית מילה אצל אחד מאנ"ש ביום ראש השנה והילד נולד בבית החולים היהודי, ואז היה נהוג שלא הניחו את היולדת ללכת הביתה רק עשרה ימים מיום הלידה והברית מילה עשו בבית המדרש של בית החולים, ורבינו הרה"ק ר' ישראל מוויזניץ (האהבת ישראל) זי"ע רצה ללכת להברית, ועל כן יעשו את הברית בבוקר השכם לפני התפילה, רבינו הקדוש הלך עם איזה מקורבים והלך במהירות אף על פי שהיה לו כאב ברגלים כדי שלא יאחר את זמן התפילה: (ישראל סבא קדישא)

הליכה רגלית לברית

יהודי מתושבי גרוסוורדיין כיבד את האדמו"ר רבי ישראל מוויזניץ בסנדקאות, וביצאם מבית רבינו, הזמינו אבי הבן שיכנס למרכבה שהמתינה בחוץ, לשאלת רבינו היכן הוא גר, השיב הלז כאן ברחוב הסמוך, אמר לו אם כן איני נוסע, לברית אנכי משתדל ללכת ברגל, אם המקום מרוחק אין לי ברירה והנני נאלץ לנסוע, ברם אם אתה גר בקרבת המקום אגש רגלי: (קדוש ישראל)

קשר בין שטריימל לברית

בזו הרגע קבלתי על שמחת החג הקדוש הבא לקראתנו לשלום את השטריימל והנני מברכם על כל תגמוליו עלי אשר יהיה מזה כובע ישועות על ראשכם, ואגב בדרך רמז רמז לי אשר אותיות שטריימל שטר ימול, אשר יפרעו השטר הזה אשר מוטל על כל איש ישראל לקיים מצוות מילה בשנה הזה: (מכתב רבינו יצחק יעקב מביאלא להגה"צ בעל מנחת אלעזר ממונקאטש זצוק"ל)

להשתמש עם סכין של מילה חדש בדווקא

היה מדקדק רבינו חיים אלעזר שפירא ממונקאטש זי"ע שאיזמל של מילה לא יהיה ישן אף שהיה לו איזמל שהשתמשו בו אבותיו וזקיניו הקדושים מכל מקום לא השתמש בהם מחשש חלודה שלא יצער את הנימול על כן לקח חדש רק הקתא הישנה שנשתמשו בהם הצדיקים הקדושים לקח: (דרכי חיים ושלוס)

לעילוי נשמת ר' ישראל ב"ר חיים יוסף דוד ז"ל וינגרטן

בעת שמחה בעת בקשה כשצריך ישועה

היו שותפים במצוות המילה

ליהודים "מבוגרים" עולי חבר העמים

שהבריתות נעשים בחדרי ניתוח,

עלות כל ברית 3600 שקלים לשלם לחדר הניתוח

ובזכות זה תראו נחת מכל יוצאי חלציתם, אמן.

ברית אבות: רחוב דברי חיים 6 ת.ד. 3044 ביתר עילית טלפון: 025022814

ניתן לתרום בנדירים פלוס על שם ברית אבות